

БОЖА ІСКРА

№ 5 (34) Травень 2015 року

ВИДАЄТЬСЯ ЗА БЛАГОСЛОВЕННЯМ БЛАЖЕННІШОГО ОНУФРІЯ,
МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ

СВЯТО П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ (СВЯТОЇ ТРІЙЦІ)

Браття і сестри! Господь наш, Ісус Христос, залишаючи світ, дав Своїм апостолам обітницю: "І Я ублагаю Отця, і дасть Вам іншого Утішителя, Духа Святого, Якого пошле Отець в ім'я Моє". Обітниця Спасителя здійснилася через 50 днів після Воскресіння Господа в іудейське свято П'ятидесятниці: Дух Святий зійшов на апостолів у вигляді вогненних язиків, і вони почали говорити на різних мовах. Святий Дух наповнив їх Божественною силою, зміцнив їх віру в Святу Трійцю, надихнув на подвиг страждання за Христа і просвітив світлом богопізнання. Пройняті Святим Духом, апостоли пронесли вчення Христа по віддалених країнах світу і своїми подвигами утвердили Церкву Христову.

"Ми повинні дивитися на зішестя Святого Духа, - пише митрополит Московський Філарет, - не тільки як на чудо, що прославляє апостольську Церкву, але й як на подію, яка у своїй суті поєднана зі справою нашого спасіння. Нинішнє торжество не є простим спогадом минулого, воно - продовження апостольського приготування до прийняття Святого Духа, бо безупинно Дух дихає де хоче".

У день П'ятидесятниці Дух Святий з'явився у світ видимо і відчутно для душ людських. Але не тільки апостоли, а й всі послідовники Христа покликані бути храмами Духа Святого. "Хіба ж не знаєте, - вчить апостол Павел, - що ви храм Божий, і Дух Божий живе у вас?" Присутність Святого Духа є характерною ознакою істинних християн. "Коли ж хто Духа Христового не має, той і не Його", - пише апостол Павел. "Справжня мета нашого життя християнського, -

навчав преподобний Серафим Саровський, - є надбання Святого Духа". Перша дія благодаті Всесвятого Духа є оживлення душі. Поки гріх панує у нас, душа наша мертва для Бога і для життя згідно з Богом. Як від зимового холоду завмирає життя в рослинах, так само завмирає дух людини, коли вона піддається діянню холоду, поринає у гріх і рабствує йому. В посіяному насінні є паросток життя, і у рослинах, які завмирають на зиму, є життя. Та коли Господь не пошле цілющого духу весни, то вони не утворяться і не відновиться обличчя землі.

Так не оживе і дух людини, якщо не торкнеться його вогонь Духа Божого і не зігріє його Божественною теплотою Своєю, не спасе його від пригнічуючої та охоплюючої стихії гріха і пристрастей. "Святим Духом всяка душа живиться, і чистотою возвишається, світліється Тройчеським єдинством священнотайне".

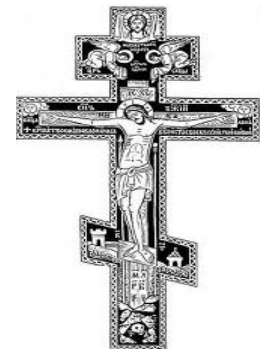
Першим свідченням того, що дух людський ожив, є поява в людини відчуття каяття. Адже і Спаситель розпочав Своє служіння проповіддю покаяння, і перше слово апостолів після того, як вони прийняли Святого Духа, було заклик до покаяння.

Але оживлення душі, засвідчене ревністю про спасіння, є лише початком духовного життя. Покаяння відкриває в нас двері дальшим діям Духа Божого. Дух людський ожив, але і гріх з пристрастями й похотями ще не вмер. Розпочинається незрима боротьба з гріхом і злою силою, підтримана молитвою про допомогу: "Прийди і вселися в ни, і очисти ни от всякія скверни..."

(молитва "Царю Небесний"). "Серце чисте створи... і дух прав віднови".

Тривалий час людина, зміцнювана благодаттю Святого Духа, бореться з гріхом; часом - усе життя. І якщо не слабшає віра і ревність християнина про спасіння, то настає момент у духовному житті, коли Дух Святий перетворить його на житло Боже. Очищена Святим Духом душа "світліється Тройчеським єдинством", не явленням тільки богоподібних властивостей, але і живим з'єднанням Бога з духом людини. Очищувальними діями Духа Божого душа перетворюється на храм Бога Живого. І таким чином людина досягає мети свого подвигу, бо "мета християнського подвигу, - пише проф. Е. Зарін, - прагнення до Богоспількування і найтіснішого єднання з Богом". "А що Він перебуває в нас, - учить апостол Павел, - пізнаємо по духу, який Він дав нам".

Браття і сестри! Відгукнімося ж на заклик Божий, вкладений в уста св. апостола Павла: "Будується Духом на оселю Божу" і будемо частіше кликати на допомогу Духа Святого: "Царю Небесний, Утішителю, Душе істини, іже везді сий і вся ісполняй, Сокровище благих і жизнї Подателю, прийди і вселися в ни, і очисти ни от всякія скверни, і спаси, Блаже, душі наша". Амінь.





МИР - НАИБОЛЬШЕ БЛАГО НА ЗЕМЛІ

І перекують мечі свої на орала, і списи свої на серпи; не підійме народ, на народ меча, і не будуть більше вчитися воювати.

Так говорив великий пророк Ісайя про благодатний час, який настане на землі, - про мир.

Мир. Скільки глибокого змісту в цьому прекрасному слові, в такому ж короткому і в такому ж важливому за значенням, як слова: "мама", "хліб", "світло", "життя".

Мир належить до найбільших цінностей, до найбільших скарбів на землі. Всяке щастя, всякі вигоди, всякі скарби нічого не значать, якщо немає тієї перлини всіх скарбів - миру і спокою. Що це дійсно так а не інакше, легко можемо переконатися, коли подумаємо, чи можливе яке-небудь щастя в краю тоді, коли в ньому немає спокою, коли лютує війна. Чи можливе щастя людини, коли у неї самої немає спокою, коли вона сама з собою не в злагоді, коли її душу стрясає внутрішня війна, яку мусить зводити її совість з гріхами.

І не випадково на мовах майже усіх народів світу слово мир стоїть серед найголовніших понять, які народжуються разом із свідомістю людини. Але є, на жаль, на землі люди, які стверджують, що війна неминуча. Є і такі, які запевняють, що мир не залежить від людини, бо в Святому Письмі сказано: "Коли

Господь не стереже міста, даремно пильнує сторожа". Так, про все, що відбувається на землі, Бог знає. І мир належить до найбільших дарів Божих. Але невже ми можемо звинувачувати зараз нашого Небесного Отця в тому, що в двадцять перший вік людство знаходиться в небезпеці від ядерної катастрофи. Невже ми станемо звинувачувати Творця в тому, що спочатку Він створив небо і землю, створив людину, за образом Своїм і подобою. Хоч Бог і всемогутній, але Він не може створити зла тому, що Бог є любов і Він "так полюбив світ, що дав Сина Свого Єдинородного, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а мав життя вічне".

Вже при народженні Господа нашого Ісуса Христа співали світлі ангели: "Слава у вишніх Богові і на землі мир, в людях благовоління", хіба не Ісус Христос не вчив народ на горі: "Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться". Хто, як не Ісус Христос дав нам заповідь любити один одного. Хто, як не Ісус Христос заборонив війни, сказавши: "...всі, хто візьме меч, - від меча і загинуть". Прощаючись на останній вечері зі Своїми учени-

ками, Христос дарував їм мир, а через них і всім людям, кажучи: "Мир залишаю вам, мир Мій даю сам". Мир - найкраща і найдорожча спадщина, яку ми дістали від нашого Спасителя. Святий Кипріяніс каже: "І не дивно, що ту спадщину лишив нам Ісус Христос, всі інші скарби, всі інші щастя обіцяв нам тільки з тією умовою, що мир буде між нами".

І якщо хочемо бути спадкоємцями Христа, якщо хочемо стати Його дітьми, ми мусимо мати мир не тільки з іншими людьми, але мусимо мати мир із самим собою. Ми пам'ятаємо, що в Нагорній проповіді Спаситель обіцяв назвати в майбутньому житті людей миротворців синами Божими. А хто такий миротворець? За вченням святих отців, миротворцем можна назвати таку людину, яка не тільки з усіма живе в злагоді та бажає згоду посіяти між усіма людьми, а й сама з собою живе в мирі і свій розум підкоряє православній вірі, а волю свою заповідям Божим. Така людина завжди буде мати спокій, стверджують святі отці, бо розум її не буде блукати манівцями і запитувати, чому воно так, а не інакше, і не буде говорити: чого не бачу і не розумію, в те вірити не буду.

І тільки для тих людей, які твердо вірять у Бога, а свій розум і волю підкоряють заповідям Божим і живуть за ними, мир є довершений. І про таких людей псаломспівець Давид у своєму натхненному псалмі говорить: "Мир великий для тих, хто любить заповіді Твої".

Як мала дитина чи то в щасті, чи в нещасті знаходить спокій на руках матері, так само людина знаходить спокій у виконанні заповідей Божих. І тільки та людина, яка втрачає віру і переступає моральні основи заповідей Божих, за словами праведного Іова, втрачає мир і спокій душевний. Бо хто спротивиться Богові й буде мати спокій. Прикладом цього є життя Каїна, який після вбивства брата свого не знайшов уже ніколи спокою; совість раз у раз мучила його душу, він блукав по світу, доки всемілосердна рука Божа не припинила його мук на цій землі. А через те, дорогі браття і сестри, якщо хочемо бути дітьми одного Бога, Ісуса Христа, і увійти в Царство Небесне, то збережімо той святий спокій, мир Божий, у Христі Ісусі, Господі нашій, з яким Богу Отцю і Духу Святому слава навіки віків. Амінь.

3 ДУХОВНОГО ДЖЕРЕЛА

Яків ЩОГОЛІВ

ПРЕСТОЛ

Багато бачили престолів, що одвіка
Були споруджені рукою чоловіка,
Із срібла й золота, каміннями облиті,
В парчу і оксамит, найбережно обвиті.
І блиск їх сяяв так, що очі засліплювались,
Що й сильні їх ступнів торкнутися боялись;
А бідні долею, хоч би того й хотіли,
І здалека до їх наблизитись не сміли.
Але були вони утворами людськими,
То й певно Божий суд сподіявся над ними:
Метали билися, каміння обсипалось,
І з блиску давнього нічого не зосталось!
І інший є престол: давно його зробили
Із дерева й гвіздків; але такої сили
Від часу давнього, як сонця й світа стало,
В престолах золотих ніколи не бувало.
Ні оксамитами, ні шовком не покритий,
Він кров'ю Господа за гріх людей обмитий,
Як джерело добра і милостей без ліку,
Як стяг нерушимий, стоятиме довіку.
Ні люди, ні годи його з основ не знімуть;
Бо лави янголів те місто стерегтимуть.
Багатий муками і долею важкою,
Хто бачив тільки ніч без світа над собою,
Х то до минулого оглянутись не сміє,
Кому надіями і впереді не мріє,
У кого падає крив'яний піт від чола, -
Без жаху наближайсь до славного престола;
Впади до ніг його; скажи, що сил немає
Нести скорботу ту, що серце надриває,
Що довго помочі ти ждав собі від мира
Що в мир давно уже твоя пропала віра
І що, в лихий тузі й недолях, не людської
Прийшов шукать сюди ти помочі другої;
І якщо без кінця благання ти положиш
До сили Божої - повір, скорботу зложиш,
Господь сказав: "Прийдіть, замучені бідой,
Прийдіть, трудовники, і Я вас заспокою!"

ЧЕРНЕЦЬ

В ту ранню пору, в ті годи,
Як людям мріють сни веселі,
Прийшов ти здалека сюди
За мурі божої оселі.

Нікчемність світа ти дізнав
І гордування стяг в закові,
Умалівсь духом і сказав:
"Я всім на послугу готовий!"

Робота чорна і важка
Тобі такою не здавалась,
Як перед працею рука
Було від немочі згиналась.

Погорда щастя в силу й міч
Твій дух упертий закувала;
Молитва тепла вдень і вніч
Од грішних дум тебе вкривала.

І щось невідоме в той час,
Як млюю криються долини,
Тебе тягло сюди щораз
Під дах високої храмини.

Таємно й мряво в ній було;
В їй чулось Бога пробування,
В ній тиху душу не пекло
Даремних радощів жадання.

А дні тим часом йшли кудись,
І круг тебе давно не стало
Багато з того, що колись
Жило, росло і розцвітало ...

Огонь в очах твоїх потух,
Здалася в погляді знемога;
Ослабло тіло; але дух
Змагався в далечині до Бога ...

І під вагою пізніх літ,
По тілу ретелем повитий,
Одяг ти схимника габит,
Пругами черепа покритий;

В убогій келії своїй
Поставив чорну домовину,
Щоб ночі пізньої у ній
Заснути деяку годину.

І бачиш ти в той тихий час
Ясні краси святого краю,
Краси невідомі про нас,
Краси блискучих куців раю.

І знаю я: ти був би рад,
Щоб там повік твоя зосталась
Душа, в тих кущах, і назад
В долину смерті не верталась!

Тарас ШЕВЧЕНКО

ПСАЛМИ ДАВИДОВІ

1

Блаженний муж на лукаву
Не вступає раду,
І не стане на путь злого,
І з лютим не сяде.
А в законі Господньому
Серце його й воля
Навчається, і стане він,
Як на добрім полі
Над водою посажене
Древо зеленіє,
Плодом вкрите. Так і муж той
В добрі своїм спіє,
А лукавих, нечестивих
І слід пропадає,
Як той попіл над землею
Вітер розмахав.
І не встануть з праведними
Злії з домовини,
Діла добрих оновляться,
Діла злих загинуть.

12

Чи Ти мене, Боже милий,
Навік забуваєш,
Одвертаєш лице Своє,
Мене покидаєш?
Доки буду мучить душу
І серцем боліти?
Доки буде ворог лютий
На мене дивитись
І сміятись!.. Спаси мене,
Спаси мою душу,
Да не скаже хитрий ворог:
"Я його подував".
І всі злії посміяться,
Як упаду в руки,
В руки вражі, спаси мене
Од лютої муки.
Спаси мене, помолюся
І воспою знову
Твої блага чистим серцем,
Псалмом тихим, новим.

1845 р.

МАРІЯ

Уривок з поеми

Радуйся, Ты бо обновила
еси зачатия студно.

Акафіст
Пресвятії Богородиці.
Ікос 10.

Все упованіє мое
На Тебе, мій пресвітлий раю,
На милосердіє Твоє,
Все упованіє мое
На Тебе, Мати, возлагаю.
Святая сило всіх святих,
Пренепорочная, Благая!
Молюся, плачу і ридаю:
Воззри, Пречистая, на їх,
Отих окрадених, сліпих
Невольників. Подай їм силу
Твого мученика-Сина,
Щоб хрест-кайдани донесли
До самого, самого краю.
Достойно петая! Благаю!

Царице неба і землі!
Вони їх стону і пошли
Благий кінець, о Всеблагая!
А я, незлобний, воспою,
Як процвітуть убогі села,
Псалмом і тихим, і веселим
Святою доленьку Твою.
А нині плач, і скорбь, і сльози
Душі убогої - убогий
Остатню лепту подаю.

1859 р.

МОЛИТВА

Царям, всесвітнім шинкарям,
І дукачі, і таляри,
І пута кутії пошли.

Робочим головам, рукам
На сій окраденій землі
Свою ти силу ниспошли.

Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай
І більш нічого не давай!

1860 р.

ПРОРОК

Неначе праведних дітей,
Господь, любя отих людей,
Послав на землю ім пророка;
Свою любов благовістить,
Святою правду возвістить!
Неначе наш Дніпро широкий,
Слова його лились, текли
І в серце падали глибоко!
Огнем невидимим пекли
Замерзлі душі. Полюбили
Того пророка, скрізь ходили
За ним і сльози, знай, лили
Навчені люди. І лукаві!
Господню святою славу
Розтлили... І чужим богам
Пожерли жертву! Омерзлились!
І мужа свята... горе вам!
На стогнах каменем побили.
І праведно господь великий,
Мов на звірей тих лютих, диких,
Кайдани повелів кувать,
Глибокі тюрми покопав,
І роде лютій і жестокий!
Вомісто кроткого пророка...
Царя вам повелів надать!

[Друга половина 1848,
Косарал]
- 1859 р., грудня 18
[С.-Петербург].



МУДРІ ДУМКИ СВІТЛИХ І СВЯТИХ ЛЮДЕЙ

Сніг ... Коли він падає, здається, що все навколо затихає, і на всій землі стає тихо-тихо, наче вона живе очікуванням чогось незвичайно прекрасного ... І душа завмирає, немов торкається Дива, торкається тихої і чистої Радості, яка, подібно до падаючого снігу, сходить з мовчазних небес на притихлу землю... На притихлу землю нашого серця. Що так сильно приваблює серце, коли воно бачить сніг, який падає? Тонка і незрівнянна ні з чим, неймовірно піднесена його чистота... чистота звичайного Божественного дива.

**Чернець
Симеон Афонський.**

Потрібно любити кожну людину і в гріху її, і ганьбі її, не потрібно змішувати людину - це образ Божий - зі злом, яке в ній.

**Святий праведний
Іоанн Кронштадтський.**

Всіх людей за їх ставленням до життя, в тому числі і до сімейного, - можна приблизно розподілити на дві групи. Одна із них схожа на мух. У мух є така риса - вони завжди сідають на всякий бруд і нечистоти, не звертаючи уваги на ароматні квіти. Ті люди, які схожі на мух, помічають і шукають всюди тільки зло, ніколи не помічаючи і не намагаючись побачити добро. Інша група людей нагадує бджіл. Відмінна риса бджіл в тому, що вони знаходять тільки солодке і красиве, не звертаючи уваги на брудне. В таких людях завжди працює добрий помисел; вони помічають всюди тільки хороше і про інших думають добре. Тим, хто звинувачувати у всьому інших, у тому числі і свого чоловіка (або дружину), я, зазвичай, пропоную вибрати, до якої категорії людей належать вони самі, а до якої ті, кого вони звинувачують.

**Старець
Паїсій Святогорець
про звинувачення інших.**

Іноді мала крапля ширості, одне тепле слово, один уважний жест можуть змінити життя людини, яка в іншому разі мала б справлятися зі своїм життям наодинці...

**Митрополит
Антоній Сурозький.**

Все, що трапляється з нами, вчися бачити серцем, а не очима.

**Чернець
Симеон Афонський.**

У небезпеці купці кидають в море цілий масток, щоб спасти корабель і себе. Так само, коли душа в небезпеці, ми повинні все кинути, хоч би яке воно дороге не було нашому серцю.

**Святий
Григорій Богослов.**

ПРИЧТА ПРО ШЛЯХ ВОІНА

Був у царя єдиний син. Почув якось цар, що є на світі великий Майстер бойових мистецтв, який славився навіть серед царів своєю Мудрістю. Кажуть, що він творив неймовірні чудеса, зробивши навіть з простого сільського хлопця за рік чудового Майстра. Вирішив цар віддати до нього і свого отрока на навчання.



Минув рік, і цар запитав:
- Ну як, збагнув він шлях воїна?
- Ще ні, - відповів Майстер. - Поки занадто самовпевнений і марно витрачає час на гордість. Приходь через п'ять років.
Через п'ять років цар знову запитав Майстра про те ж.
- Поки що ні. Погляд ще сповнений ненависті, енергія б'є через край.
Минуло ще п'ять років. І Майстер сказав цареві:
- Ось тепер готовий. Поглянь на нього! Він ніби висічений з каменю. Дух його бездоганний. Повнота внутрішніх властивостей досконала. На

його виклик не посміє відгукнутися жоден воїн, бо втече в страху від одного лише погляду.

І цар запитав у Майстра:
- У чому ж причина такого тривалого шляху мого сина? Адже він був набагато розумніший за того сільського юнака.

На що Майстер відповів:
- Справа не стільки в розумі, скільки в Серці людини.

Якщо Серце твоє відкрите і помисли чисті

- дух бездоганний. А це і є головна сутність Шляху воїна...

Сільський хлопець прийшов до мене вже з бездоганим духом, і мені залишалося лише навчити його техніці. А твій син витратив роки, щоб досягти цю Мудрість. А без цього джерела сили він не зміг би ступити й кроку по Шляху воїна.

Зрадівши за успіхи сина, цар сказав:

- Тепер я бачу, що він гідний сидіти на троні.

- Ні, батьку, - відповів молодий Воїн. - Я знайшов щось більше. Раніше мій розум обмежувався лише тілесними бажаннями, зараз він безмежний у пізнанні духу. Наймогутніша влада, все золото світу меркнє перед цим, як сирій пил під ногами подорожнього. А подорожнього не цікавить пил, він захоплений тим, що відкривається йому за горизонтом з кожним кроком.

**Притча
з книги Анастасії Нових «Сенсей».**

**Просимо читачів газети помоли-
тись про здоров'я рабів Божих Ксенії,
Анатолія, Віктора, Людмили, Вікторії,
Ольги, Миколая, благодійників Едуар-
да і Тетяни.**